

Propostes d'accions per millorar la integració de l'estudiantat amb necessitats especials de reforç educatiu. Informe a Unidiscat

Projecte *“Anàlisi de l'impacte i les necessitats de l'estudiantat amb discapacitat en un context de docència no presencial o mixta: tendències, eines i recursos per garantir la igualtat d'oportunitats”* (REDIDP-ICE20-2540).

Grup d'Innovació Docent Consolidat Adaptabit, de la Universitat de Barcelona

Barcelona, 15 de desembre de 2021

Al llarg dels anys 2020 i 2021 s'ha desenvolupat el projecte "Anàlisi de l'impacte i les necessitats de l'estudiantat amb discapacitat en un context de docència no presencial o mixta: tendències, eines i recursos per garantir la igualtat d'oportunitats" (REDIDP-ICE20-2540), a càrrec del Grup d'Innovació Docent Consolidat Adaptabit, de la Universitat de Barcelona. Com a resultat d'aquest projecte s'han elaborat una sèrie de recomanacions per millorar la integració de l'estudiantat amb necessitats especials de reforç educatiu (NERE) a les universitats catalanes.

Núm.	Àmbit	Recomanació
1	Política de diversitat	Cal que cada universitat disposi d'una política institucional en el tema de la diversitat que, entre altres coses, identifiqui clarament drets, obligacions i responsabilitats. Cal abandonar la fase de voluntarisme.
2	Imatge social	S'han de fer accions per desestigmatitzar la presència d'estudiants amb necessitats especials, tant de cara el professorat, com de cara a la resta d'estudiants. Ara, alguns intenten passar desapercibuts i no reclamen els seus drets.
3	Imatge social	S'ha de fomentar l'empatia en la resta d'estudiants del grup: han d'entendre les necessitats especials d'alguns companys i companyes, els han de respectar i els han d'integrar.
4	Suport a l'alumnat	Cal fer un seguiment individualitzat i periòdic de l'evolució de l'estudiantat NERE (tant declarat com no), a nivell d'assignatura i a nivell d'estudis.
5	Suport a l'alumnat	Millorar el reconeixement del paper dels i les estudiants companys de suport. Estudiar fórmules com el descompte en la matrícula.
7	Suport a l'alumnat	És important que el professorat atengui les preguntes de l'alumnat amb necessitats especials i així resolgui problemes que els poden suposar un gran bloqueig.
8	Suport a l'alumnat	Preparar tutorials explicant a l'estudiantat NERE com utilitzar determinats ajuts tècnics o perifèrics específics (magnificadors de pantalla, tauletes gràfiques...) o aplicar tècniques d'estudi i planificació (aïllar-se del so...).
9	Suport al professorat	Els serveis universitaris de suport a l'estudiantat amb necessitats especials han d'explicar millor al professorat els serveis que ofereix; ara molts els desconeixen. Es podria plantejar crear una secció de recursos a la web amb guies, recursos... a nivell interuniversitari, i després facilitats i suport per a crear una secció pròpia per a cada universitat.
10	Suport al professorat	Donar pautes al professorat de com ha d'actuar davant d'una possible crisi de l'estudiant a la classe. Cal suport psicològic i eines per saber respondre en aquestes situacions.

Núm.	Àmbit	Recomanació
11	Suport al professorat	Crear un servei de suport/orientació al professorat per a la gestió d'estudiants amb trastorns psicològics. Es podria fer mitjançant un telèfon d'atenció psicològica per resoldre els dubtes del professorat.
12	Suport al professorat	S'han de trobar mecanismes per reconèixer la feina del professorat que te alumnat amb necessitats especials.
13	Suport al professorat	Preparar un tutorial explicant quines característiques té un curs de campus virtual accessible i quines característiques té el que no ho és.
14	Suport al professorat	Facilitar l'intercanvi d'experiències entre professorat amb problemes similars però de universitats diferents. Podria ser un xat / fòrum o sessions en línia.
15	Suport al professorat	Utilitzar els mecanismes de coordinació d'assignatures per transmetre informacions sobre l'estudiantat amb necessitats especials.
16	Suport al professorat. Suport a l'alumnat	Estendre a tots els ensenyaments les experiències positives de disposar d'un pla d'acció tutorial específic per a l'estudiantat NERE: PAT NERE.
17	Suport al professorat. Suport a l'alumnat	Cal estendre a tots els ensenyaments la figura del tutor/a NERE, persona encarregada de fer un seguiment periòdic de l'estudiant i de fer d'intermediari amb el professorat per fer-los entendre les necessitats especials de l'estudiantat i com atendre-les.
18	Suport al professorat. Suport a l'alumnat	Caldria disposar d'un catàleg d'eines per a persones amb necessitats especials, estudiants o professors, que facilitessin la seva identificació i desplegament a les facultats.
19	Adaptació d'assignatures	Oferir mini-cursos en els quals es donin indicacions clares de com fer les adaptacions a classe segons el tipus d'alumnat.
20	Adaptació d'assignatures	Evitar l'ús de proves tipus test a nivell digital en les que l'estudiantat no puguin tenir una visió global de la prova i tirar enrere si cal.
21	Adaptació d'assignatures	Flexibilitzar les regles per adaptar els temps d'exàmens.
22	Adaptació d'assignatures	Donar instruccions clares al professorat sobre com ampliar el temps dels exàmens.
23	Adaptació d'assignatures	Preveure que determinats estudiants com a alternativa d'exàmens en línia puguin fer exàmens escrits a mà i escanejats.
24	Adaptació d'assignatures	Preveure mecanismes d'individualització de les adaptacions, tant en el sentit de poder-hi renunciar, com d'ampliar-les/modificar-les lleugerament si el perfil particular ho requereix.

Núm.	Àmbit	Recomanació
25	Adaptació d'assignatures	Preveure que la llista d'adaptacions que per a un o una estudiant concret s'envia al professorat vagi acompanyada d'explicacions de com fer-ho, per exemple amb enllaços a un tutorial.
26	Adaptació d'assignatures	En el cas de classes enregistrades en vídeo, cal vigilar que el so de la veu del o la docent tingui la suficient claredat per ser entès o estigui subtitulada, si cal.
27	Adaptació d'assignatures	Recordar que les persones amb discapacitat física o amb síndrome d'Asperger solen preferir la formació en línia perquè s'estalvien els desplaçaments i a casa tenen totes les ajudes necessàries.
28	Adaptació d'assignatures	Fomentar de forma activa la comunicació i la participació de l'estudiantat amb necessitats especials, perquè tendeixen a retreure's.
29	Adaptació d'assignatures	Implementar els ajuts tècnics que permetin les plataformes Moodle i equivalents. Fer una revisió cada cop que hi hagi una actualització.
30	Material docent	Anar cap a la digitalització total i en format accessible dels materials docents i l'eliminació dels dossiers fotocopiats a les copisteries.
31	Material docent	Oferir de forma efectiva el servei de digitalització d'obres per necessitats especials i evitar l'ús de fotocòpies.
32	Material docent	Assegurar que totes les assignatures comptin amb materials al seus respectius campus virtuals.
33	Material docent	Fomentar que el professorat pengi al campus virtual els materials que mostren a la classe presencial. Preferiblement en formats editables (Word, PowerPoint...) i sense cap tipus de restricció.
34	Material docent	En situacions excepcionals (salut, vagues, altres), facilitar i fomentar que el professorat pengi al campus virtual enregistraments de les seves classes presencials.
35	Material docent	Evitar que el professorat generin documents textuais escanejats en format imatge en lloc de documents amb OCR (reconeixement òptic de caràcters).
36	Material docent	Fomentar que en les classes gravades com a PowerPoint parlat s'hi afegixi la transcripció del so.
37	Material docent	Fomentar que el professorat organitzi de forma ordenada els materials al campus virtual, de forma que es faciliti la localització dels materials creant blocs i posant títols significatius.
38	Material docent	Oferir al professorat un servei de revisió de l'accessibilitat dels materials pensats en un curs del campus virtual.
39	Material docent	Facilitar plantilles i recursos per a què els i les docents puguin transformar les seves idees en imatges.
40	Material docent	Programar de forma periòdica cursos per al professorat en els quals aprengui a crear materials accessibles.

Núm.	Àmbit	Recomanació
41	Formació del professorat	Programar cursos específics de formació del professorat sobre tecnologies per a persones amb discapacitat. Han de ser cursos molt específics per resoldre les necessitats d'un estudiantat determinat; al professorat no li serveix una formació genèrica. Aquests cursos s'haurien de repetir de forma periòdica.
42	Formació del professorat	Conscienciar al professorat sobre el dret de l'estudiantat amb necessitats especials a salvaguardar la privacitat de la seva situació.
43	Formació del professorat	Cal organitzar xerrades de sensibilització del professorat sobre la diversitat, sobretot les més invisibles, com les cognitives.
44	Formació del professorat	Cal millorar el coneixement que el professorat té dels serveis de suport als i les estudiants dels quals disposa a la seva universitat. Si és no es resol el desconeixement actual, malament podran redirigir als estudiants cap a aquells serveis.
45	Formació del professorat	Establir programes de formació al professorat sobre com crear documents digitals accessibles.
46	Formació del professorat	Crear una guia amb les necessitats específiques de cada diversitat funcional.
47	Idoneïtat dels estudis	Una cosa és facilitar la integració i una altra disposar de capacitats objectives per seguir uns determinats ensenyaments. Seria bo que els i les futures estudiants amb necessitats especials tinguessin algú que els pogués assessorar sobre la idoneïtat per seguir uns determinats ensenyaments, més enllà de les adaptacions que se'ls puguin fer.